

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z powództwa T. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Poznaniu

o ustalenie właściwego ustawodawstwa,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 lutego 2026 r.,

na skutek skargi powoda na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt III AUa 1036/24,

oddala skargę.

Elżbieta Karska Grzegorz Żmij Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

Skargą wniesioną 20 listopada 2025 r. (data stempla pocztowego) skarżący T.R. reprezentowany przez pełnomocnika – r. pr. K. J. wniósł skargę na przewlekłość postępowania sądowego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, sygn. III AUa 1036/24, żądając: stwierdzenia przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie o sygn. akt III AUa 1036/24 (1), przyznania skarżącemu sumy pieniężnej

w wysokości 2.000,00 zł (słownie: 2 tysiące złotych) tytułem rekompensaty za naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze (2); zasądzenia na rzecz skarżącego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (3); uznania, że skarga nie podlega opłacie, stosownie do art. 96 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2257, z późn. zm.), przy uwzględnieniu stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 19 stycznia 2005 r., sygn. akt III SPP 109/04 (4).

Skarżący zarzucił, że w postępowaniu wystąpiła beczynność trwająca od dnia 30 października 2024 r. (data wpływu akt sprawy) do dnia 31 października 2025 r., polegająca na niepodjęciu żadnych czynności procesowych w sprawie (1); niewyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mimo upływu roku od wpływu akt i braku jakichkolwiek przeszkód organizacyjnych lub procesowych (2); niepodjęcie czynności w celu przygotowania sprawy do rozpoznania, w szczególności brak doręczeń, wezwań i zarządzeń (3); naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, gwarantowanego art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPC.

W uzasadnieniu skargi podniesiono między innymi to, że od dnia wpływu akt do dnia wniesienia niniejszej skargi, tj. 31 października 2025 r. w sprawie nie podjęto żadnych czynności procesowych - nie wydano zarządzeń, nie dokonano doręczeń, nie wyznaczono terminu rozprawy apelacyjnej. Z informacji ujawnionych w Portalu Informacyjnym Sądów Powszechnych zdaniem skarżącego wynika jednoznacznie, że przez okres pełnych 12 miesięcy od dnia wpływu apelacji sąd pozostaje całkowicie beczynny. Tym samym postępowanie w przedmiotowej sprawie toczy się w sposób rażąco opieszale, co w świetle obowiązujących przepisów i utrwalonego orzecznictwa stanowi przewlekłość postępowania sądowego.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w odpowiedzi na skargę z 21 listopada 2025 r. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Z analizy akt sprawy wynika, że akta z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 30 października 2024 roku akta sprawy zostały przekazane do Sądu

Apelacyjnego w Poznaniu. 31 października 2024 r. wydano zarządzenie o doręczeniu odpisu apelacji zawiadomień o składzie Sądu. Następnie 6 listopada 2024 roku został wylosowany sędzia referent, po czym 13 listopada 2024 roku doręczono odpis apelacji pełnomocnikowi pozwanego oraz zainteresowanemu – w dniu 15 listopada 2024 roku. Odpowiedź na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w dniu 18 listopada 2024 roku, której odpis został doręczony zainteresowanemu ubezpieczonemu 3 grudnia 2024 roku.

Z powyższego wynika, że Sąd Apelacyjny wykonał szereg czynności zmierzających do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie i dlatego brak jest podstaw do uznania, że w postępowaniu wystąpiła nieuzasadniona zwłoka. Biorąc pod uwagę czynności Sądu Apelacyjnego, terminowość wydawania orzeczeń, można stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie były one podejmowane w sposób adekwatny do stanu sprawy oraz bez zbędnej zwłoki.

Przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, a związanej z koniecznością oddalenia skargi, wskazać należy, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy.

Wbrew twierdzeniu skarżącego w momencie wniesienia skargi nie upłynął jeszcze wskazany wyżej 12 miesięczny okres beczynności Sądu Apelacyjnego.

Zgodnie z § 79 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. 2024.poz. 867 ze zm., dalej Regulamin), sprawy powinny być rozpoznawane według kolejności ich wpływu do danego referatu, chyba że przepisy szczególne określają termin

do ich rozpoznawania lub zachodzi inna uzasadniona przyczyna zmiany tej kolejności, wynikająca z organizacji pracy sądu. W pozostałych sprawach podejmuje się tylko czynności niecierpiące zwłoki. Poza kolejnością określoną w § 79 ust. 1 Regulaminu, na terminy rozpraw lub posiedzeń należy kierować sprawy pilne.

W ocenie Sądu Najwyższego, wskazane w skardze unormowania art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.), w aspekcie wyznaczania spraw poza kolejnością wpływu, zostały skonkretyzowane w mającym relewantne znaczenie § 2 pkt 5 Regulaminu (por. na tle poprzedniego stanu prawnego postanowienie SN z 9.01.2018 r., III SPP 55/17).

Pełnomocnik skarżącego nie wnosił też przed wniesieniem skargi o przyspieszenie rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny.

Okoliczność, czy strona złożyła wniosek o rozpoznanie sprawy poza kolejnością powinna być brana pod uwagę przy ocenie, czy w danym przypadku doszło do przewlekłości postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 października 2017 r., III SPP 44/17; z 12 grudnia 2018 r., I NSP 1/18; z 14 czerwca 2019 r., I NSP 46/19). W kontekście rozpoznawanej sprawy bezspornym jest, że pełnomocnik skarżącego w apelacji, jak i w toku postępowania apelacyjnego nie złożył wniosku o rozpoznanie sprawy poza kolejnością wpływu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2024 r., I NSP 218/23).

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy uznał, że nie doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Elżbieta Karska Grzegorz Żmij Tomasz Przesławski

[kf]

[a.ł]

